

A BOKODI-TÓ (OROSZLÁNY) PÓKFAUNISZTIKAI FELMÉRÉSE 2018-2021 KÖZÖTT

EICHARDT JÁNOS¹ & KUTASI CSABA²

¹Hamvas Béla Gimnázium, H-2840 Oroszlány, Kossuth Lajos utca 2.,
Szombathelyi Arachnológiai Műhely, ELTE Savaria Egyetemi Központ
H-9700 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4. E-mail: eichardt.janos76@gmail.com

²Magyar Természettudományi Múzeum Bakonyi Természettudományi Múzeuma,
H-8420 Zirc, Rákóczi tér 3–5. E-mail: kutasi.csaba@nhmus.hu

EICHARDT, J., KUTASI, CS.: *Study of spider fauna (Araneae) in Lake Bokodi (Oroszlány, Northern Transdanubia, Hungary) between 2018-2021*

Abstract: Faunistical investigations of the Lake Bokodi revealed the occurrence of 60 spider (Araneae) species. The sampling was done between 2018 and 2021 with several methods, such as using Barber traps, floating traps, reed traps and individual sampling in the coastal zone and in the reed patches of lakes. Among the collected species three was protected: (*Atypus muralis*, *Dolomedes fimbriatus*, *Dolomedes plantarius*).

Keywords: reed, floating traps, protected spiders

Bevezetés

A Vértes kistáj egyik meghatározó vízfolyása az Által-ér. Ennek a völgyébe tervezték 1960-ban egy nagyfokú tájrendezés keretében a Bokodi-tó kialakítását (SZABÓ 1960). A tó az oroszlányi hőerőmű hűtőtava lett, melyet később a parti telkek értékesítésével, magánszemélyek cölöpházak (stégek) építésével horgásztóként kezdtek használni. A régi földút helyett a két település összeköttetésére egy új utat hoztak létre (gátként is szolgál), mely a tavat két részre osztotta: az Által-ér befolyásánál található, immár Natura 2000-es területű Öreg-tóra, és a hűtő-tóra, amely mára a "lebegő falu" címet is kiérdemelte (EICHARDT & KUTASI 2011). A környéken több tavat is létrehozottak az Által-ér folyására, e tavak közül a Bokodi-tó a legnagyobb (**1. ábra**).

A Bokodi-tó teljeskörű, illetve bizonyos részterületekre vonatkozó kutatása eddig egyetlen bogár és pók csoportra sem terjedt ki. Ugyanakkor egyes kutatók egy-egy állatfajra utaló adatokkal szolgáltak a tó állatvilágával kapcsolatban (KONTSCHÁN 2002).

Célunk elsősorban a tó élőhelyeinek felvételezése, és az itt megtalálható pókfajok faunisztikai felmérése volt. Mivel a hűtőtó partja nagyrészt beépített, így ott csak a kisebb öblökben és a kis patakok befolyásánál volt lehetőség ezeknek a vizsgálatoknak az elvégzésére. Az Öreg-tó természetességi foka jobb, így a szegélyében, valamint az Által-ér befolyásánál nagy kiterjedésű nádas és füzes adta a helyszínt a mintavételezésekhez.

A tó adottságai miatt, akár több, tipikusan a vizes élőhelyekhez kötött ritka és védett faj előkerülésére is számítottunk.

Anyag és módszer

A vizsgálatok első része 2018 novemberében kezdődött, és 2019 júliusában fejeződött be, egy középiskolai pályázat keretein belül. A kutatás egyik része volt a talajfelszíni és a nádasok pókjainak felvételezése, melyben több diák is aktívan részt vett. A 2020-as gyűjtés áprilistól októberig tartott, mely esetében csak egy helyszínről történt felvételezés. Az utolsó mintavételezés 2021-ben történt, egyelűes gyűjtéssel.

A terepbejárások során kijelölésre kerültek a tó partján a talajcsapdák, az úszó csapdák és a nádcsőcsapdák kihelyezésére alkalmas helyek. A csapdák közül az úszócsapda és a nádcsőcsapda speciálisan a vízfelszíni és vízparti növényzet izeltlábúinak gyűjtésére alkalmas csapdatípusok. Az előbbi egy 20x20 cm-es 1,5 cm vastag hungarocell lemez, melynek a közepébe fűrt lyukba 3 dl-es poharat helyeztünk. A pohár alját ¼-ig gipsszel töltöttük fel, hogy stabil legyen a vízben lebegve. Gyűjtőfolyadékként 5%-ban hígított mosogatószer-koncentrátumot tettünk. Az utóbbi száraz nádból kialakított, egyik felén zárt résszel rendelkező üreges szár. Az élő nádra szigetelőszalaggal felerősített csapda, mellyel a növényen mozgó, illetve abban élő pókokat gyűjthetjük. A Barber-féle talajcsapdákhoz 3 dl-es műanyag poharakat használtunk, melyeket 10%-os ecettel töltöttük fel 1/3 részig. A 2020-as gyűjtéseknél 4,5 dl poharakat helyeztünk ki és a gyűjtőfolyadék etilén-glikol volt. Az egyelűes gyűjtéseket nappal és két alkalommal éjszaka, minden terepbejárás alkalmával random módon tettük meg. Az egyedeket rögtön 70%-os alkoholba helyeztük. A kutatás alatt összesen 227 csapdát helyeztünk ki a Bokodi-tó partján, vízén, nádasában és fűzeseiben (**1. táblázat**).

A 2018-2019-ben vett mintákat és a 2020-2021-ben gyűjtötteket a Hamvas Béla Gimnázium biológia-kémia laborjában dolgoztuk fel. A fajok determinálása elsődlegesen az ONLINE európai pókhatározó alapján történt (NENTWIG et al. 2021) Az alkalmazott nevezéktan az aktuális verziót követi (WORLD SPIDER CATALOG 2021). A fajok jellemzéséhez és hazai előfordulásához néhány közelmúltbeli tanulmányt vettünk elsősorban figyelembe (SZINETÁR & SAMU 2012).

1. táblázat: Gyűjtési időszakok és helyszínek a 2018 és 2021 közötti időszakban

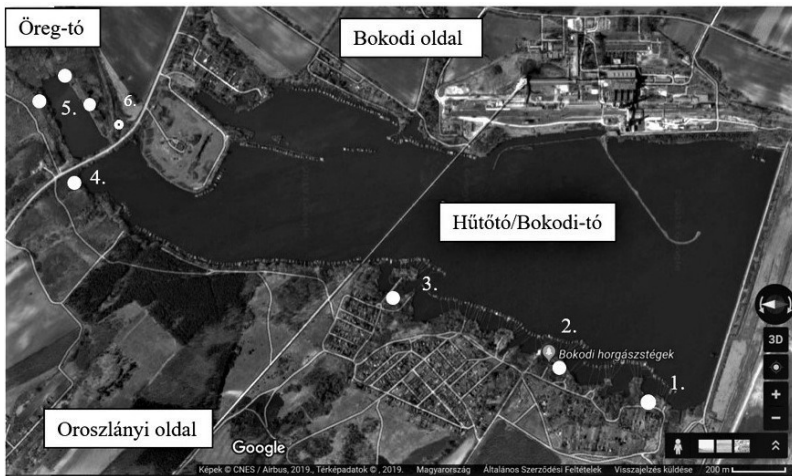
Időpontok	Hely	Talajcsapda	Úszó csapda	Csőcsapda
2018.11.01-11.11.	Hűtőtó /tóvégi stégek			5 db
	Öreg tó/tószegély	5 db		
2019.04.13-04.19.	Hűtőtó/Gát jobb oldala	5 db		5 db

Időpontok	Hely	Talajcsapda	Úszó csapda	Csócsapda
2019.04.21-04.28.	Hűtőtó/Gát jobb oldala	5 db		5 db
	Hűtőtó/ tóvégi stégek	5 db		
	Hűtőtó/ középstégek	5 db		
2019.04.28-05.12.	Hűtőtó/Gát jobb oldala	5 db		
	Hűtőtó/ középstégek	5 db	3 db	
2019.04.28-05.12.	Hűtőtó/Gát jobb oldala	5 db		
2019.05.06-06.28.	Hűtőtó/ Gát jobb oldala	5 db	3 db	
2019.05.12-05.18.	Öreg-tó/ tószegély	5 db		15 db
	Hűtőtó/ tóvégi stégek		3 db	15 db
2019.05.18-05.24.	Öreg-tó/ tószegély	5 db		
2019.05.18-05.24.	Hűtőtó/ tóvégi stégek	5 db		
2019.05.24-06.28.	Hűtőtó/ tóvégi stégek		3 db	15 db
2019.07.10-07.17.	Öreg tó/tószegély	5 db		15 db
	Hűtőtó/Gát jobb oldala	5 db		
2019.07.17-07.24.	Hűtőtó/Gát jobb oldala	5 db		
	Hűtőtó/ tóvégi stégek			15 db
	Öreg tó/tószegély	5 db		15 db
2020.04.04-05.04.	Öreg tó/füzes	6 db		
2020.05.04-06.23.	Öreg tó/füzes	6 db		
2020.06.23-07.28.	Öreg tó/füzes	6 db		
2020.07.28-09.11.	Öreg tó/füzes	6 db		
2020.09.11-10.06.	Öreg tó/füzes	6 db		
Egyelések gyűjtés				
2021.05.11.	Öreg tó/füzes			
Összesen		110 db	12 db	105 db

Mintavételi helyek

A Bokodi-tó nádasokkal és füzesekkel szegélyezett féltermészetes élőhelyein történtek a gyűjtések, a mintavételezési helyeket a **1. ábrán** láthatjuk. A hűtőtó vízpartja, főleg az erőműi oldalon szinte teljesen beépített, míg az oroslányi partvonalon több helyen is öblök és kisebb félszigetszerű beemelődések tarkítják a partvonalat, melyet a cölöpházak és bejáróik vesznek körül (**2. ábra**).

Ezzel szemben az Öreg-tó partja és az Által-ér befolyásánál lévő nagy kiterjedésű nádas sokkal kedvezőbb feltételeket adott a mintavételezésekhez. A tó szegélye a „folyás irányának” bal oldalán kevésbé bolygatott, mint a jobb oldalon. A horgászok állásai az előbbi esetében csak a tó feléig lettek kiépítve. Bár a felén túl is van két ilyen állás, de azt kevésbé használják. Az Öreg-tó jobb partjától kissé távolabb, azzal párhuzamosan egy égeres található, mely főleg a tavaszi időszakban vizenyős/lápos (**3. ábra**). A nagy kiterjedésű nádas a baloldalon, a parttól 2-3 méterre párhuzamosan fut, illetve az Által-ér befolyásánál több hektárt is elfoglal. Mivel Natura 2000-es terület, főleg a nádasban élő és fészkelő madarak szempontjából kiemelt jelentőségű vizes élőhely.

1. ábra: A Bokodi-tavi mintavételi helyek (*Google maps*)
Jelmagyarázat: 1. Hűtőtó-stégvégek; 2./3. Hűtőtó-középstégek;
 4. Hűtőtó-gát jobb oldal; 5. Öreg-tó; 6. Öreg-tó/füzes

2. ábra: Hűtőtó, oroszlányi oldal; stégek vége (fotó: *Farkas Nóra*)

3. ábra: Bokod; Öreg-tó (fotó: Eichardt János)

Eredmények

A mintavételezések során 656 egyedet gyűjtöttünk, melyből 474 volt adult. A mintavételezésben 20 család 60 faja került határozásra, melyből három védett (*Atypus muralis*, *Dolomedes fimbriatus*, *Dolomedes plantarius*) (2. táblázat).

2. táblázat. A vizsgálat során kimutatott pókfajok

Jelmagyarázat: A fajok hazai **gyakorisága:** **R** = ritka, **KGY** = közepesen gyakori, **GY** = gyakori (Arachnológiai törzsadattár alapján, néhány esetben aktualizálva). **Természetességre** vonatkozó besorolás: **T** = természetes, **FT** = féltermészetes, **B** = bolygatott, **M** = mesterséges (BUCHAR & RŮŽIČKA 2002 nyomán hazai viszonyokra alkalmazva). **Egyedszám:** Hímek és nőstények együtt szerepelnek. ! = A felkiáltójellel jelölt tipizálás esetében a besorolás további vizsgálatok, elemzések szükségességére hívja fel a figyelmet. Félkövérrrel a **védett fajokat** emeltük ki. A csapda típusa és az alkalmazott rövidítése: Barber-féle talajcsapda: **Btcs**; Úszó csapda: **Úcs**; Nádcsőcsapda: **Ncs**; egyelűes gyűjtés: **EGy**.

Fajok	Csapda típusa	Gyakoriság	Természetesség	Nemek aránya
Atypidae				
<i>Atypus piceus</i> (Sulzer, 1776)	Btcs	R	T	2♂
Salticidae				
<i>Heliophanus flavipes</i> (Hahn, 1832)	EGy	GY	T, FT	1♂
<i>Marpissa nivoyi</i> (Lucas, 1846)	EGy	KGY	T	1♂

Fajok	Csapda típusa	Gyakoriság	Természetesség	Nemek aránya
<i>Myrmarachne formicaria</i> (De Geer, 1778)	EGy	GY	T, FT	1♂
Zodariidae				
<i>Zodarion germanicum</i> (C. L. Koch, 1837)	Btcs	GY	T, FT	1♂ 1♀
Miturgidae				
<i>Zora spinimana</i> (Sundevall, 1833)	Btcs	GY	T, FT	2♂
Pisauridae				
<i>Dolomedes fimbriatus</i> (Clerck, 1757)	EGy	KGy	T	1♀
<i>Dolomedes plantarius</i> (Clerck, 1757)	Btcs;	R	T	1♂ 1♀
<i>Pisaura mirabilis</i> (Clerck, 1757)	Btcs	GY	T, FT	1♂
Lycosidae				
<i>Alopecosa pulverulenta</i> (Clerck, 1757)	Btcs	GY	T, FT, B	1♂ 2♀
<i>Arctosa leopardus</i> (Sundevall, 1833)	Btcs	KGy	T, FT	5♂ 3♀
<i>Arctosa lutetiana</i> (Simon, 1876)	Btcs	KGy	T, FT	5♂ 2♀
<i>Pardosa agrestis</i> (Westring, 1861)	EGy	GY	FT, B (!)	6♂ 2♀
<i>Pardosa alacris</i> (C. L. Koch, 1833)	Btcs	GY	T, FT	100♂ 13♀
<i>Pardosa amentata</i> (Clerck, 1757)	Btcs	GY	T, FT	10♂ 1♀
<i>Pardosa paludicola</i> (Clerck, 1757)	Btcs	GY	T, FT, B	8♂ 0♀
<i>Pardosa prativaga</i> (L. Koch, 1870)	Btcs	GY	T, FT, B	26♂ 30♀
<i>Pirata piraticus</i> (Clerck, 1757)	Btcs;	GY	T, FT	22♂ 5♀
<i>Piratula latitans</i> (Blackwall, 1841)	Btcs	GY	T, FT	0♂ 1♀
<i>Piratula hygrophila</i> (Thorell, 1872)	Btcs;	GY	T, FT	6♂ 6♀
<i>Trochosa ruricola</i> (De Geer, 1778)	Btcs	KGy	T, FT, B	3♂ 0♀
<i>Trochosa terricola</i> Thorell, 1856	Btcs	GY	T, FT, B	72♂ 40♀
Thomisidae				
<i>Xysticus kochi</i> Thorell, 1872	Btcs	GY	T, FT, B	0♂ 1♀
<i>Xysticus luctator</i> L.Koch, 1870	EGy	KGy	T, FT	0♂ 1♀
<i>Xysticus ulmi</i> (Hahn, 1831)	EGy	KGy	t	1♂ 1♀
<i>Ozyptila praticola</i> (C. L. Koch, 1837)	Btcs	GY	T, FT	2♂ 0♀
<i>Ozyptila trux</i> (Blackwall, 1846)	Btcs	GY	T, FT, B	1♂ 0♀
Sparassidae				
<i>Micrommata virescens</i> (Clerck, 1757)	EGy	KGy	T, FT	1♂ 0♀
Philodromidae				
<i>Pulchellodromus ruficapillus</i> Wunderlich,	Úcs	R	T	0♂ 1♀
<i>Tibellus oblongus</i> (Walckenaer, 1802)	EGy	GY	T, FT	0♂ 1♀
Dysderidae				
<i>Harpactea rubicunda</i> (C. L. Koch, 1838)	Btcs	GY	T, FT, M	2♂ 0♀
<i>Dysdera hungarica</i> Kulczinsky, 1897	EGy	KGy	T	0♂ 1♀
<i>Dysdera erythrina</i> (Walckenaer, 1802)	Btcs	KGy	T, (M)	3♂ 3♀
Theridiidae				
<i>Euryopis flavomaculata</i> Thorell, 1874	Btcs	GY	T, FT	0♂ 1♀

Fajok	Csapda típusa	Gyakoriság	Természetesség	Nemek aránya
<i>Euryopsis quinqueguttata</i> Thorell, 1875	Btcs	GY	T	1♂ 0♀
<i>Robertus lividus</i> (Blackwall, 1836)	Btcs	GY	T, FT, B	1♂ 0♀
Tetragnathidae				
<i>Tetragnatha montana</i> Simon, 1874	EGy	GY	T	2♂ 1♀
<i>Tetragnatha striata</i> L. Koch, 1862	EGy	GY	T	0♂ 1♀
<i>Pachygnatha degeeri</i> Sundevall, 1830	EGy	GY	T, FT, B	1♂ 1♀
Araneidae				
<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	EGy	GY	T, FT, M	0♂ 1♀
<i>Araneus marmoreus</i> Clerck, 1757	EGy	GY	T, FT	0♂ 1♀
<i>Nuctenea umbratica</i> (Clerck, 1757)	EGy	GY	T, FT, M	0♂ 1♀
<i>Larinioides cornutus</i> (Clerck, 1757)	EGy;	GY	T, FT	2♂ 4♀
<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	EGy	GY	T, FT	0♂ 1♀
Linyphiidae				
<i>Agyneta rurestris</i> (C. L. Koch, 1836)	EGy	GY	T, FT, B	1♂ 1♀
<i>Ceratinella brevis</i> (Wider, 1834)	Btcs	GY	T, FT	1♂ 0♀
<i>Ceratinella brevipes</i> (Westring, 1851)	Btcs	GY	T, FT	0♂ 2♀
<i>Donacochara speciosa</i> (Thorell, 1875)	EGy;	R	T	1♂ 6♀
<i>Erigone longipalpis</i> (Sundevall, 1830)	Btcs	GY	T, FT	1♂ 0♀
<i>Microneta viaria</i> (Blackwall, 1841)	Btcs	GY	FT	1♂ 0♀
<i>Nereine clathrata</i> (Sundevall, 1830)	Btcs	GY	FT	1♂ 2♀
<i>Pocadicnemis juncea</i> Locket & Millidge,	Btcs	KGY	T, FT	1♂ 0♀
Agelenidae				
<i>Tegenaria campestris</i> (C. L. Koch, 1834)	Btcs	KGY	T, FT	3♂ 0♀
Gnaphosidae				
<i>Gnaphosa alpica</i> Simon, 1878	Btcs	R	T	1♂ 0♀
<i>Micaria formicaria</i> (Sundevall, 1831)	Btcs	KGY	T, FT	1♂ 0♀
<i>Trachyzelotes pedestris</i> (C. L. Koch, 1837)	Btcs	GY	T, FT, (B)	1♂ 2♀
Phrurolithidae/Corinnidae				
<i>Phrurolithus festivus</i> (C. L. Koch, 1835)	Btcs	GY	T, FT	1♂ 1♀
Clubionidae				
<i>Clubiona caerulescens</i> L. Koch, 1867	Btcs	KGY	T, FT	0♂ 2♀
<i>Clubiona phragmitis</i> C. L. Koch, 1843	Btcs	GY	T, Ft	1♂ 14♀
Cheiracanthiidae				
<i>Cheiracanthium mildei</i> L. Koch, 1864	Ncs	GY	FT, M	1♂ 0♀
Liocranidae				
<i>Agroeca brunnea</i> (Blackwall, 1833)	Btcs	GY	T, FT	1♂ 2♀
<i>Liocroenoca striata</i> (Kulczyński, 1882)	Btcs	GY	T, FT	0♂ 1♀
Összesen: 60 faj				474 egyed

A tó szegélyében elvégzett talajcsapdás gyűjtések hozták a legnagyobb egyedszámot, így túlnyomó többségben a vizenyős, lápos/mocsaras élőhelyekre jellemző fajok kerültek elő (GUITPRECHT

2001). Az emberi környezethez jobban alkalmazkodó fajok közül több is megjelent, úgymint a *Pardosa agrestis*, az *Araneus diadematus*, a *Nuctenea umbratica* vagy a *Tegenaria campestris*. A legnagyobb egyedszámmal a *Pardosa alacris*, a *Trochosa terricola* és a *Pardosa prativaga* egyedei kerültek a csapdádba. Érdekesség, hogy a *P. alacris* csak május végéig volt jellemző a csapdákból, utána a *P. prativaga* egyedei kerültek túlsúlyba ugyanazon terület mintavételei során. A nádasban végzett úszócsapdás felvételezések esetében a *Pirata piraticus* egyedekből arányaiban több került elő, mint a *Piratula hygrophilá*-ból. A *Piratula latitans* 1 példányát viszont csak a hűtő-középtégek talajcsapdjából mutattuk ki. A nádcsofcsapdák bár nagy számban kerültek kihelyezésre, nem hozták azt az eredményt, ami elvárható lett volna. Ennek valószínűsíthető oka, hogy az őszi (szeptember-október) felvételezések elmaradtak – ilyenkor az áttelelő példányok a nádszál üregébe húzódnak vissza, így alkalmat adva a csapdázás sikerességére. Ugyanakkor néhány, tipikusan nádon élő fajt sikerült kimutatnunk: *Larinioides cornutus*, *Clubiona phragmitis*, *Tetragnatha montana*, *T. striata*, *Marpissa nivoyi* és *Tibellus oblongus*.

Védett és jellemző fajok

Dolomedes fimbriatus (szegélyes vidrapók) (4. ábra): A faj dokumentált jelenlétéről először 2019 májusában egy horgászstég bejáróján pihenő példány alapján szereztünk tudomást. A nádasal szegélyezett, többnyire zavartalan öblöket kedveli, ahol a sekélyebb vízszint és a mocsarasadó/láposodó szegély átmenetet képez. A halivadékok, ebihalak és egyéb ízeltlábúak is előszeretettel bújnak meg ezekben a vízterekben, így a vidrapók is zsákmányra talál. A faj nevét a fejtoron és a potrohon kétoldalt végigfutó fehér és sárgás sávjáról kapta. Nagy mérete ellenére ritkán kerül szem elé. Ivarérett példányait májustól júliusig láthatjuk, amennyiben a cölöpházak bejáróin, illetve a nádas-sásos, sekély vízpartokon éppen a zsákmányra várnak.

4. ábra: Szegélyes vidrapók (fotó: Eichardt János)

Rokona, a *D. plantarius* (parti vidrapók) gyakoribb, így azok példányaival többször is találkoztunk a terepbejárások során. Mérete hasonló, viszont a csikok hiányoznak a testtájairól. Az Öreg-tó és a hűtő partján több példányt is sikerült megfigyelnünk, illetve gyűjtenünk. A fiatalok a lápos-mocsaras részeken találhatóak az ivarérettségükig, majd a vízszegélyt és a nádas-sásos részekenél foglalják el a zsákmányszerzésre legalkalmasabb vadászhelyeket (SZINETÁR

2006). Példányaikat az úszó csapdákkal sikerült gyűjtenünk a hűtő stégvégi nádasokban és egyelések gyűjtéssel az Öreg-tó vizenyősebb, tóparti mocsárrészén; összesen *D. plantariusból* 1 hím és 1 nőstény, míg *D. fimbriatusból* 1 nőstény került kimutatásra. Hazánkban mindkét faj védelem alatt áll.

Marpissa nivoyi: Csak egyelések gyűjtéssel került elő egy példánya, és egy másikat sikerült megfigyelni a stégvégi nádasban. Hosszúkas testű, erőteljes első pár lábbal rendelkezik. Zsákmányát a nádon előforduló vagy arra letelepedő izeltlábúak képezik. Ugrópók, mely a prédáját kiváló térlátása révén fixálja, majd egy jól irányzott és gyors ugrással leteríti. A nádasok egyik jellegzetes pókfaja, mely főleg nappali aktivitású (BELLMANN 2010). Nem védett faj.

Tetragnatha striata (nádi állaspók): Jellegzetes vízparti növényzeten előforduló hálókészítő faj, mely kizárólag éjszaka vadászik. Nádasokban főleg a nádszálon fordul elő. Az állaspókok közül ez a faj erőteljesebb, rövidebb csáprágóval rendelkezik és a potroha is zömökebb, lekerekített végű. Hálója küllőfonalakban szegényebb, és a köldök rész, azaz a háló közepe lyukas. Májustól augusztus végéig látható, akár két nemzedéke is kifejlődhet.

Az éjszakai és nappali egyelések gyűjtésekből ezen kívül még egy állaspók-faj került elő, a **Tetragnatha montana** (hegyi állaspók). A mintavételezések során a *T. striataból* több példányt is megfigyeltünk, de egyelések gyűjtésből 1 nőstény egyed került elő, míg ugyanezzel a módszerrel a *T. montana* fajból 2 hím és 1 nőstény egyedet sikerült kimutatni (SZINETÁR 2006). Nem védett faj.

Atypus piceus (szurkos torzpók): A magyarországi torzpókok közül a szurkos torzpók a legritkább (LOKSA 1969), ezért itteni előfordulása, még ha nem is teljesen vizes élőhelyhez kötődik, mindenképpen figyelemre méltó. A három európai torzpók fajból a szurkos torzpók élőhelypreferenciája a legváltozatosabb. A mérsékelt vagy nedves erdőket, a száraz lejtősztyeppéket, valamint a kiszáradó, illetve üde lápréteket egyaránt élőhelyül választhatja. A gyűjtési helyszín jellegzetessége, hogy a partvonal lejtős és a felső része már homoki terület. A talajcsapdázás során összesen 2 hím egyedet sikerült kimutatni, melyek valószínű, hogy a párkeresés közben jutottak el a talajcsapdázás helyére (SZINETÁR 2006). A faj hazánkban védelem alatt áll.

Összefoglalás

Az 1960-as években létrejött oroszlányi erőműi tó az Által-ér folyásán létrehozott legnagyobb víztér, mely jelenleg horgásztóként működik. Emellett az Által-ér befolyásánál található Öreg-tó Natura 2000-es terület is, melynek nádasai bűvő- és táplálkozási helye számos vízi madárnak.

A pókfaunisztikai vizsgálatainkat 2018-2021 közötti időszakban végeztük el. A mintavételezések helye az Öreg-tó és a hűtő parti szegélyére és nádasaira korlátozódtak. A kutatás során többféle csapdázási módszerrel (Barber-féle talajcsapda, úszó csapda, csöcsapda) és egyelések gyűjtéssel sikerült 656 egyedet begyűjtenünk, melyből 60 faj került kimutatásra. A fajlistába bekevert fajok közül három védett (*Atypus piceus*, *Dolomedes fimbriatus*, *Dolomedes plantarius*).

A mintavételezések során a legtöbb faj tipikus vizes élőhelyhez vagy nádhoz kötött életmódú, úgymint a kalózpók (*Pirata piraticus*, *Piratula hygrophila*, *Piratula latitans*), illetve nádasokra jellemző fajok (*Clubiona phragmitis*, *Larinioides cornutus*, *Marpissa nivoyi*, *Tetragnatha montana*, *T. striata*). Ugyanakkor az antropogén környezethez alkalmazkodó pókok is jelen voltak: *Araneus diadematus*, *Pardosa agrestis*, *Trochosa terricola*. Az élőhelyi változatoság nem egyértelműen a természetnek köszönhető, hiszen egy mesterséges tó környezetéről van

szó. Így az itt élő pókok egyrészt a meglévő, egykori patakok kísérő nádasokból és vizezerekből érkeztek, míg a többi faj a környék, az egykori patak völgy menti emberi, illetve féltermészetes/természetes élőhelyekről származnak.

Ennek köszönhető, hogy a Bokodi-tó, bár nagymértékű emberi hatásnak van kitéve, mégis a nádasainak és a védettebb öblök partmenti szegélytársulásainak pókegyüttese természetközelinek tekinthető. A vizsgálataink, mivel nem ölelik át egy teljes évet, mindenképpen folytatásra várnak. Főleg a nyári és őszi gyűjtések elvégzése teheti teljessé e tanulmányt, így árnyaltabb képet alkothatunk a tó pókfaunisztikai összetételéről és annak természetességi állapotáról.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton köszönjük a Hamvas Béla Gimnázium intézményvezetőjének, dr. Radványiné Varga Andreának a labor és annak eszközeinek a biztosítását, valamint az öt diáknak, akik a gyűjtésekben és a terepbejárásokban aktívan részt vettek: Farkas Nórának, Lóth Klaudiának, Páll Petrának, Fidirich Zsanetnek és Török Tildának. Gógh Zoltánnak a Bokodi-tó nádasainak vizsgálatához nyújtott feledhetetlen csónakázásért. Fiaimnak, Eichardt Jánosnak és Eichardt Szabolcsnak a lelkes gyűjtőmunkájukért. Karácsony Lászlónak a nádcsöcsapdák alapanyagának biztosításáért, és nem utolsósorban dr. Szinetár Csabának, Kovács Péternek és dr. Horváth Rolandnak a szakmai segítségükért. Külön köszönet az "Út a Tudományhoz" középiskolai pályázatnak, hogy a kutatásainkhoz egyes feltételek megteremtésére lehetőséget adottak.

Irodalom

- BELLMANN, H. (2010): Der Kosmos Spinnenführer. – Kosmos. Stuttgart, 429 pp.
- BUCHAR, J. & RŮŽIČKA, V. (2002): Catalogue of spiders of the Czech Republic. – Peres Publishers, Praha 349 pp.
- EICHARDT, J. & KUTASI, CS. (2011): Oroszlány a Vértes ölelésében. – Tatabányai Múzeumok Évkönyve II., Tatabánya Megyei Jogú Város. Tatabányai Múzeumok pp. 5-36.
- GUITPRECHT, G. (2001): Két kiszáradó láprét talajfelszíni pókfaunájának felmérése a Dunántúlon – Somló-vásárhely, Holt-tó (1990-91); Battyai láprét (2000). – Berzsényi Dániel Főiskola, Szakdolgozat (MSc. thesis). Szombathely 62 pp.
- KONTSCHÁN, J. (2002): A Dunántúli-Középhegység (Gerecse, Vértes és Bakony-vidék) Peracarida faunája I. Vízi fajok (Amphipoda et Isopoda: Asellota). – Folia Musei historico-naturalis Bakonyiensis; **19**: 24-30.
- LOKSA, I. (1969): Pókok I. Araneae I. – In: Magyarország Állatvilága (Fauna Hungariae). 97. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 133 pp.
- NENTWIG, W., BLICK, T., GLOOR, D., HÄNGGI, A., KROPF, C. (2021): Spiders of Europe, version 10.2021. – Internet: <http://www.araneae.nmbe.ch>
- SZABÓ, J. (1960): A legfiatalabb szocialista város. – Komárom megyei Dolgozók Lapja, 1960.01.20., 15. évfolyam 6. szám 7 pp. https://library.hungaricana.hu/hu/view/KomaromEsztergom24ora_1960_01/?pg=40&layout=s
- SZINETÁR, CS. (2006): Élővilág könyvtár. Pókok. – Kossuth Kiadó. Budapest, 112 pp.
- SZINETÁR, CS. & SAMU, F. (2012): Intensive grazing opens spider assemblage to invasion by disturbance-tolerant species. – *Journal of Arachnology* **40**(1): 59-70.
- WORD SPIDER CATALOG (2021): World Spider Catalog. – Natural History Museum Bern, online at <http://wsc.nmbe.ch>, version 22.5.